

Dějiny civilizace 10. – 13. století

město

literatura

- Hoffmann, F. 1992: České město ve středověku.
- Kejř, J. 1998: Vznik městského zřízení v českých zemích.
- Le Goff, J. – Schmitt J.-C. 1999: Encyklopedie středověku.

„Středověké město není vystavěno
z kamenů, ale především z lidí,
jeho obyvatel“

středověké město x antické město

- zřetelně více obchodní a řemeslnické centrum
- jasnější oddělení od okolních vesnic
- jediné centrum – kostel, katedrála (v antice fórum, chrámy, cirky, divadla, stadiony, lázně)
- fórum – změna na tržiště
- mrtví pochováváni ve městě (antika podél výpadoových cest) – „urbanizace“ mrtvých – rozšíření funkce hřbitova: tržiště, místo oslav a společenských kontaktů

ekonomické podmínky vzniku měst

- komercializace zemědělských přebytků
- nárůst množství surovin pro řemeslníky (vlna, suroviny pro výrobu barev, kůže, železo) - rozvoj městských řemesel
- vznik trhů a tržišť pro lokální i dálkový obchod
- rozvoj peněžní ekonomiky (ražba mincí, profesionalizace směnárníků – přeměna v bankéře)

město

- samospráva
- právo trhu
- opevnění

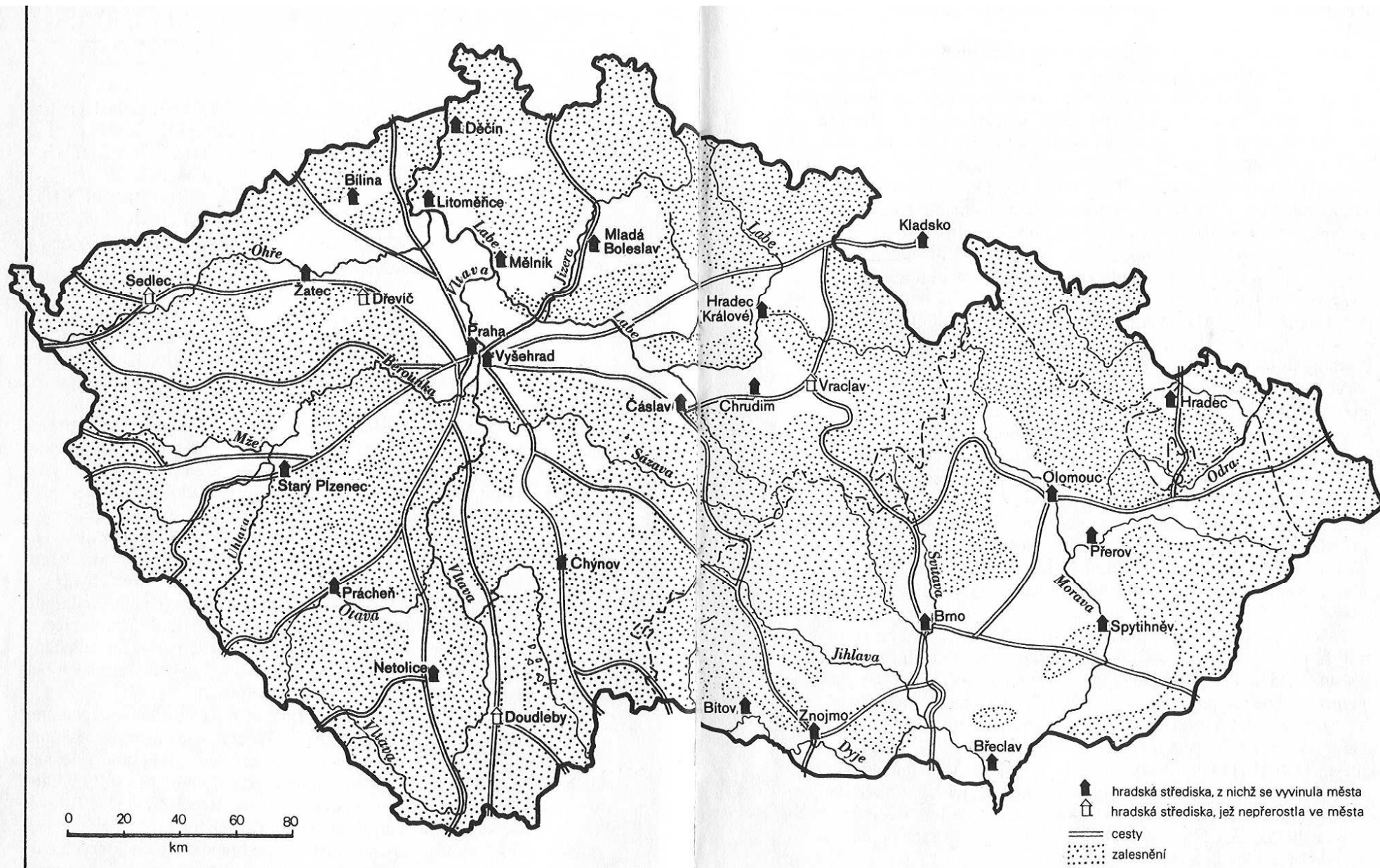
měšťan

- osobní svoboda
- způsobilost dědit a odkazovat
- každý, kdo vlastnil ve městě dům

Podmínky vzniku městského zřízení u nás

- rozvoj hospodářství
- stabilizovaný stát se základní plošnou správou a silnou centrální panovnickou mocí
- ochrana měst ze strany panovníka
- způsobilost právního řádu přizpůsobit se dynamickým proměnám

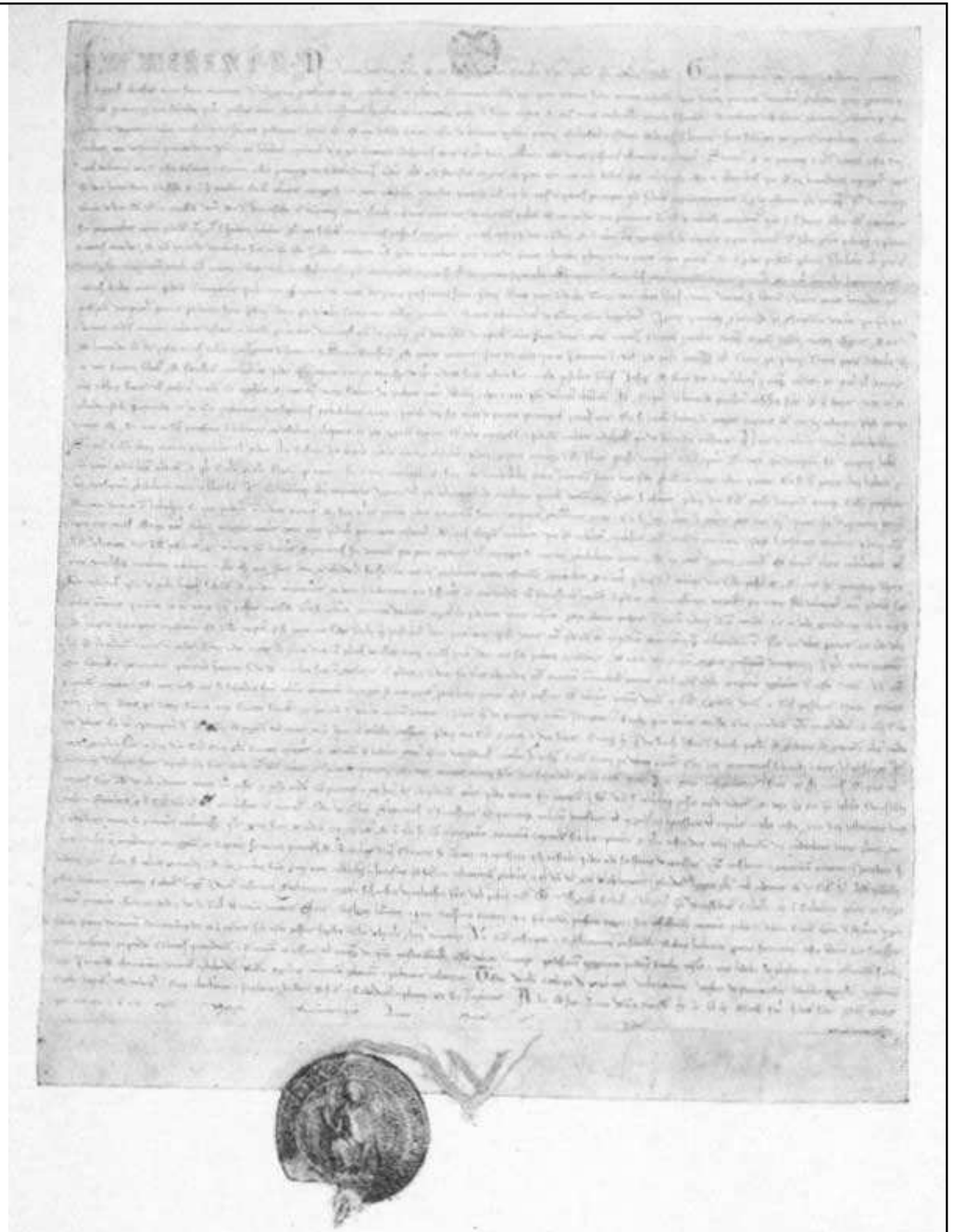
hradská střediska do první poloviny 13. století

zakládání měst

- královské město
- poddanské město

- lokátor
- zakládací listina

Město v písemných pramenech

- villa
- vicus
- locus
- burgus
- oppidum
- urbs
- municipium
- forum
- civitas
 - biskupské sídlo
 - hrad nebo hradský obvod
 - město

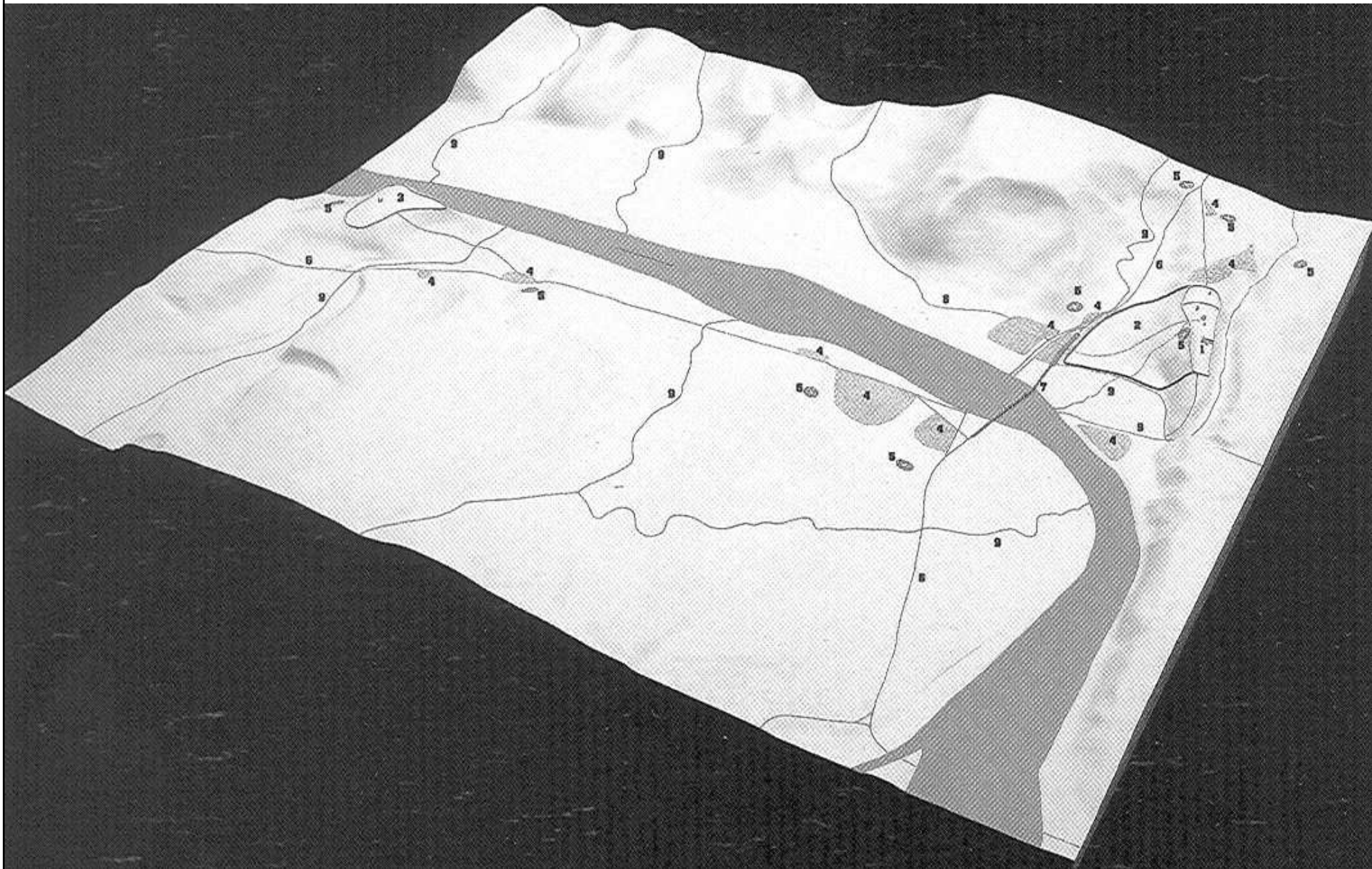
měšťan v písemných pramenech

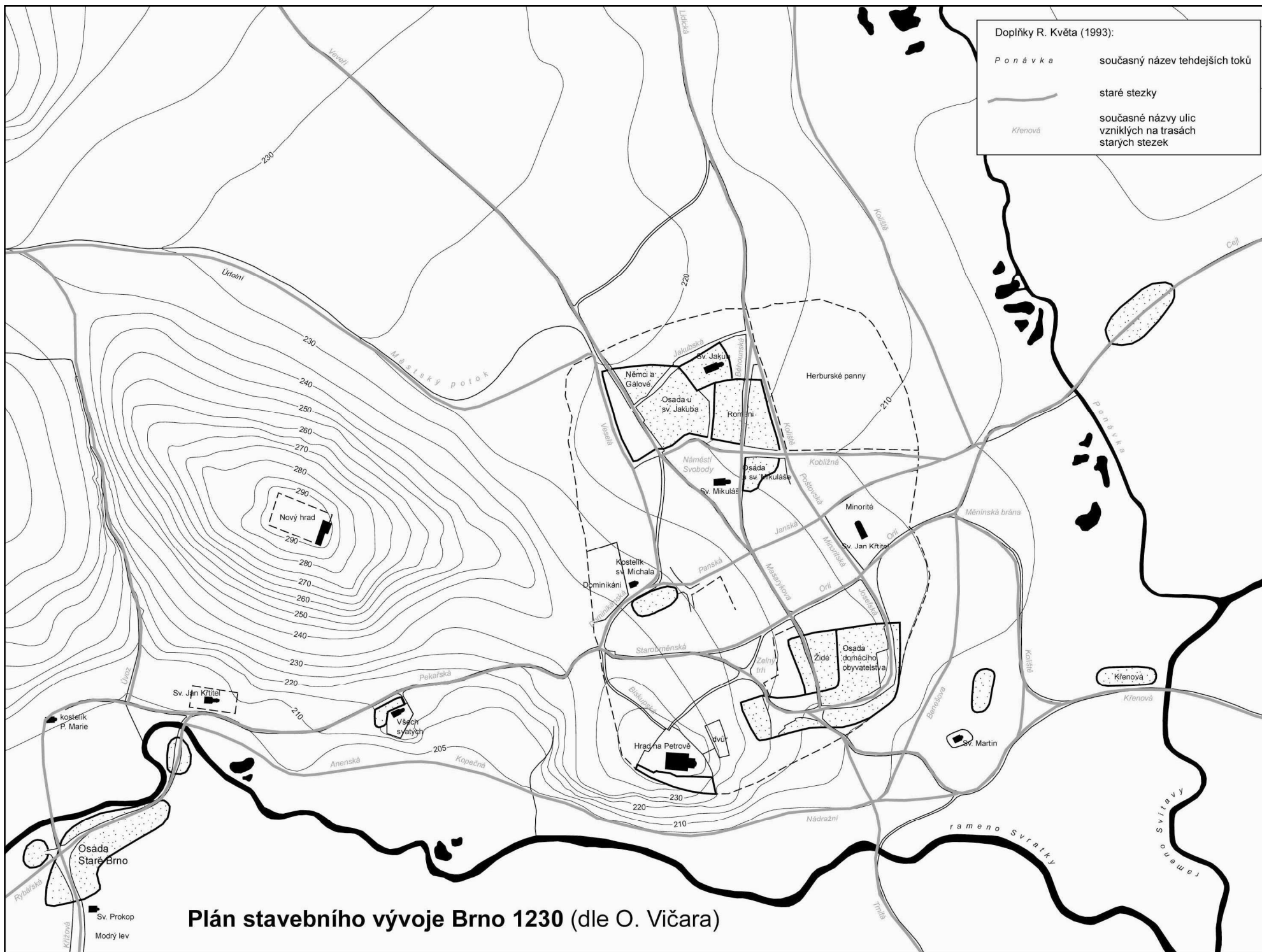
- civis
- burgensis
- habitator
- incola
- urbanus
- oppidanus
- civitatis
- locanus
- homo

městské právo

- magdeburské
- norimberské
- vídeňské

stavební vývoj města

městský půdorys

- rostlý
- plánovitý
 - pravidelný pravoúhlý
 - s ústředním náměstím
 - s dominantní ulicí
 - žebrový
 - žebříkový
 - návesní
 - pravidelný narušený
- smíšený rostlý a plánovitý
- nepravidelný